UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

24 päivänä marraskuuta 2011 *

Asiassa C-404/09,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 20.10.2009,

Euroopan komissio, asiamiehinään D. Recchia, F. Castillo de la Torre ja J.-B. Laignelot, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään N. Díaz Abad, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit A. Prechal (esittelevä tuomari), K. Schiemann, C. Toader, ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.6.2011 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että

– Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 3.3.1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY (EYVL L 73, s. 5; jäljempänä direktiivi 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna), 2 ja 3 artiklan eikä 5 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan,

koska se on myöntänyt luvat Fonfrían, Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi sellaisen arvioinnin suorittamista, jonka avulla voidaan asianmukaisesti tunnistaa, kuvata ja arvioida olemassa olevien avokaivoshankkeiden suorat, epäsuorat ja kumuloituvat vaikutukset

– Espanjan kuningaskunta ei ole vuodesta 2000 lähtien, jolloin Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1997 annetulla komission direktiivillä 97/49/EY (EYVL L 223, s. 9; jäljempänä lintudirektiivi), perusteella, noudattanut Alto Silin erityissuojelualueen osalta luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 6 artiklan 2–4 kohdan, tarkasteltuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan

  – koska se on myöntänyt luvat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi näiden hankkeiden mahdollisten vaikutusten asianmukaisen arvioinnin suorittamista ja joka tapauksessa noudattamatta edellytyksiä, joiden täyttyessä hanke voidaan toteuttaa huolimatta kyseisen hankkeen metsolle (*Tetrao urogallus*), joka on yksi niistä suojelukohteista, joiden vuoksi Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi, aiheuttamasta vaarasta, ja jotka ovat vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen, erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt sekä korvaavista toimenpiteistä, joita Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyden varmistaminen edellyttää, ilmoittaminen komissiolle, ja

  – koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian

kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen ja metsolle, jonka alueella esiintymisen vuoksi kyseinen erityissuojelualue perustettiin, aiheutuvien merkittävien häiriöiden estämiseksi

– Espanjan kuningaskunta ei ole tammikuusta 1998 lähtien noudattanut luontodirektiivin, sellaisena kuin sitä on tulkittu asiassa C-117/03, Dragaggi ym., 13.1.2005 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-167) ja asiassa C-244/05, Bund Naturschutz in Bayern ym., 14.9.2006 annetussa tuomiossa (Kok., s. I-8445), mukaisia velvoitteitaan Alto Silin alueen, jota oli ehdotettu yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi kyseisen direktiivin perusteella, osalta, koska se ei ole toteuttanut Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían ja Nueva Julian kaivostoimintaan liittyen tarvittavia toimenpiteitä turvatakseen ekologiset intressit, joita yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi ehdotetulla Alto Silin alueella oli kansallisella tasolla

– Espanjan kuningaskunta ei ole vuoden 2004 joulukuusta lähtien noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 2–4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, kun on kyse Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämästä alueesta

– koska se on myöntänyt luvan avokaivostoiminnalle (Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían ja Nueva Julian kaivokset), joka on omiaan vaikuttamaan merkittävästi suojelukohteisiin, joiden vuoksi Alto Silin alue luokiteltiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, arvioimatta asianmukaisesti näiden kaivosten mahdollisia vaikutuksia ja joka tapauksessa noudattamatta edellytyksiä, joiden täyttyessä hanke voidaan toteuttaa huolimatta kyseisen hankkeen näille suojelukohteille aiheuttamasta vaarasta ja jotka ovat vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen, erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt ja korvaavista toimenpiteistä, joita Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyden varmistaminen edellyttää, ilmoittaminen komissiolle, ja

– koska se ei ole toteuttanut kyseisten hankkeiden osalta tarvittavia toimenpiteitä Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían, Nueva Julian ja Ampliación de Feixolínin kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen ja lajeille aiheutuvien häiriöiden estämiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna

2 Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä hankkeet, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, alistetaan lupamenettelyyn ja että niiden vaikutukset arvioidaan. Tässä tarkoitetut hankkeet määritellään 4 artiklassa.”

3 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla, kussakin yksittäistapauksessa ja 4–11 artiklan mukaisesti hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset seuraaviin tekijöihin:

– ihmisiin, eläimiin ja kasveihin;

– maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan;

– kiinteään ja irtaimeen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön;

– ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa mainittujen tekijöiden vuorovaikutukseen.”

4 Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jollei direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetystä muuta johdu, liitteessä I mainitut hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti.”

5 Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä I on luettelo kyseisen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista hankkeista. Tämän liitteen 19 kohta koskee ”kivilouhoksia ja avokaivoksia, joiden pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai turvetuotantoa, kun pinta-ala on yli 150 hehtaaria”.

6 Kyseisen direktiivin, sellaisena kuin se on muutettuna, 4 artiklan 2 kohdassa säädetään muiden hanketyyppien osalta seuraavaa:

”Jollei direktiivin 2 artiklan 3 kohdassa säädetystä muuta johdu, jäsenvaltioiden on määriteltävä liitteessä II mainittujen hankkeiden osalta:

a) tapauskohtaisesti selvittämällä,

tai

b) jäsenvaltioiden asettamien raja-arvojen tai valintaperusteiden avulla, arvioidaanko tämä hanke 5–10 artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltiot voivat päättää molempien a ja b kohdassa mainittujen menettelyjen soveltamisesta.

– –”

7 Kyseisen direktiivin liitteessä II olevassa 13 kohdassa mainitaan hankkeina, joita tarkoitetaan 4 artiklan 2 kohdassa, ”kaikki muutokset tai laajennukset liitteessä I tai liitteessä II mainittuihin sellaisiin hankkeisiin, joille on jo myönnetty lupa, jotka on jo toteutettu tai joita parhaillaan toteutetaan, jos muutoksesta tai laajennuksesta voi olla merkittävää haittaa ympäristölle”.

8 Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Niiden hankkeiden osalta, joiden ympäristövaikutukset on 4 artiklan mukaan arvioitava 5–10 artiklan mukaisesti, jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankkeen toteuttaja toimittaa asianmukaisessa muodossa liitteessä IV tarkemmin määritellyt tiedot silloin, kun:

a) jäsenvaltiot pitävät tietoja tärkeinä lupamenettelyn tietyssä vaiheessa sekä tietyn hankkeen tai hanketyypin erityisluonteen ja todennäköisesti vaikutuksen kohteena olevan ympäristön piirteiden vuoksi;

b) jäsenvaltiot katsovat, että hankkeesta vastaava voidaan kohtuudella velvoittaa kokoamaan nämä tiedot ottaen huomioon muun muassa sen hetkinen tietämys ja arviointimenetelmät.

– –

3. Hankkeesta vastaavan 1 kohdan mukaisesti toimittamissa tiedoissa on oltava ainakin:

– kuvaus hankkeesta, joka sisältää tiedot hankkeen sijainnista, suunnitelmasta ja laajuudesta,

– kuvaus merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, vähentämiseksi ja jos mahdollista parantamiseksi suoritetuista toimenpiteistä,

– tarvittavat tiedot niiden olennaisten ympäristövaikutusten tunnistamiseksi ja arvioimiseksi, joita hanke todennäköisesti aiheuttaa,

– selostus hankkeesta vastaavan tutkimista tärkeimmistä vaihtoehdoista ja tiedot hänen valintaansa vaikuttaneista pääasiallisista syistä ottaen huomioon ympäristövaikutukset,

– yleistajuinen yhteenveto edellisissä kohdissa mainituista tiedoista.

– –”

9 Direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä IV täsmennetään tiedot, joita tarkoitetaan sen 5 artiklan 1 kohdassa:

”1. Hankkeen kuvaus, johon sisältyy erityisesti:

– koko hankkeen fyysisten ominaisuuksien kuvaus ja maankäyttötarve rakennus- ja toimintavaiheessa;

– tuotantoprosessien pääasiallisten ominaisuuksien kuvaus, esimerkiksi käytettävien materiaalien luonne ja määrä;

– ehdotetun hankkeen toiminnasta aiheutuvien jätteiden ja päästöjen laadun ja määrän arvio (veden, ilman ja maaperän pilaantuminen, meluhaitat, tärinä, valo, kuumuus, säteily jne.).

2. Pääpiirteinen esitys hankkeesta vastaavan selvittämistä pääasiallisista toimenpidevaihtoehdoista sekä selvitys valintaan johtaneista syistä, ottaen huomioon ympäristövaikutukset.

3. Kuvaus ehdotetun hankkeen todennäköisten merkittävien vaikutusten kohteena olevan ympäristön tilasta, mukaan lukien erityisesti väestöä, eläimistöä, kasvistoa, maaperää, vettä, ilmaa ja ilmastoa koskevat tekijät, aineelliset arvot kuten arkkitehtoninen ja kulttuurinen perintö, maisema sekä edellä mainittujen tekijöiden keskinäiset vaikutussuhteet.

4. Kuvaus ehdotetun hankkeen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, jotka johtuvat:

– itse hankkeesta;

– luonnonvarojen käytöstä;

– pilaantumista aiheuttavista päästöistä, haittojen synnystä ja jätteiden hävittämisestä,

ja hankkeesta vastaavan kuvaus ympäristövaikutusten arviointiin käytetyistä ennustamismenetelmistä.

5. Kuvaus toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on estää, vähentää ja jos mahdollista poistaa merkittävät haitalliset ympäristövaikutukset.

6. Yleistajuinen yhteenveto edellä mainituista tiedoista.

7. Kuvaus hankkeesta vastaavan havaitsemista vaikeuksista, jotka ovat liittyneet vaadittavien tietojen kokoamiseen (tekniset puutteet tai tietämyksen puute).”

10 Kyseisessä liitteessä IV olevassa 4 kohdassa esiintyvän ”kuvauksen” käsitteestä täsmennetään seuraavaa: ”Kuvauksen olisi käsitettävä paitsi hankkeen suorat vaikutukset, myös epäsuorat, toissijaiset, kumuloituvat, lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät ja väliaikaiset, myönteiset ja kielteiset vaikutukset.”

Lintudirektiivi

11 Lintudirektiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot osoittavat erityissuojelualueiksi kyseisen direktiivin liitteessä I mainittujen lintulajien ja muuttavien lintulajien suojelemiseen sopivimmat alueet.

12 Lintudirektiivin liitteessä I mainitaan muun muassa metso (*Tetrao urogallus*).

13 Lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä täsmennetään, miten erityissuojelualueita suojataan:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla suojelualueilla elinympäristöjen pilaantumisen tai huonontumisen sekä lintuihin vaikuttavien häiriöiden estämiseksi, jos häiriöt vaikuttaisivat merkittävästi tämän artiklan tavoitteisiin.”

Luontodirektiivi

14 Luontodirektiivin johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan, että ”yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelun tason saattamiseksi ennalleen tai sen säilyttämiseksi on tarpeen osoittaa erityisten suojelutoimien alueita yhtenäisen eurooppalaisen ekologisen verkoston aikaansaamiseksi määritellyn aikataulun mukaisesti”.

15 Kyseisen direktiivin johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kaikki osoitetut alueet, mukaan lukien luokitellut tai myöhemmin luokiteltavat alueet sekä [lintudirektiivin] mukaiset erityisten suojelutoimien alueet on liitettävä yhtenäiseen eurooppalaiseen ekologiseen verkostoon.”

16 Luontodirektiivin johdanto-osan kymmenennen perustelukappaleen mukaan ”suunnitelmat tai ohjelmat, joilla voidaan vaikuttaa merkittävästi suojelualueeksi osoitetun tai myöhemmin osoitettavan alueen suojeluun, on arvioitava asianmukaisella tavalla”.

17 Luontodirektiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Perustetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto, ’Natura 2000’. Tämän verkoston avulla, joka koostuu alueista, joilla on liitteessä I lueteltuja luontotyyppejä ja liitteessä II lueteltujen lajien elinympäristöjä, on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai tarvittaessa ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella.

Natura 2000 -verkostoon kuuluvat myös jäsenvaltioiden [lintudirektiivin] säännösten mukaisesti luokittelemat erityiset suojelualueet.

2. Kunkin jäsenvaltion on edistettävä Natura 2000:n aikaansaamista siinä suhteessa kuin sen alueella esiintyy 1 kohdassa tarkoitettuja luontotyyppejä ja lajien elinympäristöjä. Jäsenvaltion on tätä varten osoitettava 4 artiklan mukaisesti alueita erityisten suojelutoimien alueiksi ottaen huomioon 1 kohdassa tarkoitetut tavoitteet.

– –”

18 Direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jokaisen jäsenvaltion on laadittava liitteessä III (1 vaihe) vahvistettujen perusteiden ja asianmukaisen tieteellisen tietämyksen perusteella luettelo alueista, josta ilmenee, mitä liitteen I luontotyyppejä ja liitteen II luontaisia lajeja sen kansallisella alueella olevilla alueilla on. – –

Luettelo on toimitettava komissiolle kolmen vuoden kuluessa tämän direktiivin tiedoksiantamisesta yhdessä kutakin aluetta koskevien tietojen kanssa. – –

2. Komissio laatii yhteisymmärryksessä kunkin jäsenvaltion kanssa ja niiden esittämien luetteloiden pohjalta liitteessä III (2 vaihe) vahvistettujen perusteiden mukaan kaikkien 1 artiklan c alakohdan iii alakohdassa mainittujen niiden luonnonmaantieteellisen alueen osalta ja 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun aluekokonaisuuden osalta luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, josta ilmenevät alueet, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä tai yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

– –

Komissio hyväksyy 21 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen luettelon valituista yhteisön tärkeänä pitämistä alueista ja osoittaa alueista ne, joilla on yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä taikka yksi tai useampia ensisijaisesti suojeltavia lajeja.

– –

4. Kun yhteisön tärkeänä pitämä alue on hyväksytty 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen, kyseisen jäsenvaltion on muodostettava tämä alue erityisten suojelutoimien alueeksi mahdollisimman nopeasti – –.

5. Kun alue on merkitty 2 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettuun luetteloon, sitä koskevat 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännökset."

19 Luontodirektiivin 6 artiklan 2–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.

4. Jos suunnitelma tai hanke on alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnin kielteisestä tuloksesta huolimatta ja vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuessa kuitenkin toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien

sosiaaliset tai taloudelliset syyt, jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarvittavat korvaavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että Natura 2000:n yleinen kokonaisuus säilyy yhtenäisenä. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle toteutetut korvaavat toimenpiteet.

Jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin."

20 Luontodirektiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämän direktiivin 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat [lintudirektiivin] 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä lauseesta aiheutuvat velvoitteet, kun on kyse 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti suojeltavaksi luokitelluista alueista tai vastaavasti kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tunnustetuista alueista tämän direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai jäsenvaltion [lintudirektiivin] mukaisesti tekemän suojeluluokittelun tai tunnustamisen päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi."

21 Luontodirektiivin liitteen IV, jonka otsikkona on "yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua", a alakohdassa mainitaan ruskeakarhu (*Ursus arctos*) ensisijaisesti suojeltavana lajina.

Tosiseikat ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

22 Alto Silin alue sijaitsee Kastilia ja Leónin alueen luoteisosassa Galician ja Asturian alueiden lähellä, ja sen laajuus on yli 43 000 hehtaaria Sil-joen yläjuoksulla.

23 Vuoden 1998 tammikuussa Espanjan kuningaskunta ehdotti aluetta yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi luontodirektiivin 4 artiklan 1 kohdan perusteella.

24 Kyseinen jäsenvaltio osoitti lisäksi 1.1.2000 lähtien tämän saman alueen lintudirektiivin perusteella erityissuojelualueeksi, koska sillä esiintyy useita kyseisen direktiivin liitteessä I tarkoitettuja lintulajeja metson lisääntyvä populaatio mukaan lukien.

25 Komissio merkitsi direktiivin 92/43 mukaisesta luettelosta Atlantin luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä olevista yhteisön tärkeinä pitämistä alueista 7.12.2004 tekemällään päätöksellä 2004/813/EY (EUVL L 387, s. 1) Alto Silin alueen kyseiseen luetteloon numerolla ES 0000210.

26 Tätä aluetta koskevassa vakiotietolomakkeessa, jonka Espanjan kuningaskunta toimitti komissiolle, kun aluetta ehdotettiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, mainitaan muun muassa 10–15 ruskeakarhuyksilön ja 42–47 urosmetsoyksilön, jotka edustivat metson alalajia Kantabrian metsoa (*Tetrao urogallus cantabricus*), esiintyminen alueella.

27 Tässä lomakkeessa mainitaan lisäksi muun muassa seuraavat luontotyypit:

– 4030 – eurooppalaiset kuivat nummet (50 % alueen pinta-alasta)

– 4090 – kotoperäiset oro-mediterraaniset piikkipensaistonummet (kuusi % alueen pinta-alasta)

– 6160 – oroiberiaaniset *Festuca indigesta* -niityt (1 % alueen pinta-alasta)

– 8230 – kallioiden pioneerikasvillisuus (*Sedo-Scleranthion* tai *Sedo albi-Veronicion dillenii*) (13 % alueen pinta-alasta) ja

– 9230 – Galician ja Portugalin *Quercus robur-* ja *Quercus pyrenaica* -metsät (kuusi % alueen pinta-alasta).

28 Siinä todetaan myös, että alueella esiintyvällä metsopopulaatiolla on alueellista merkitystä (50 % Kastilia ja Leónin itsehallintoalueen urosyksilöistä) ja kansallista merkitystä (2 % Espanjan alueella esiintyvistä urosyksilöistä).

29 Tämän saman lomakkeen mukaan alueen haavoittuvuus johtuu ”pohjimmiltaan avokaivoksista”.

30 Komissiolle ilmoitettiin vuonna 2001 useista avohiilikaivoksista, jotka sijaitsivat Alto Silin alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ja joiden toiminnasta vastasi Minero Siderúrgica de Ponferrada SA -niminen yritys, jonka nimi on tällä hetkellä Coto Minero Cantábrico SA.

31 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että avokaivokset, joita tämä menettely koskee, voidaan jakaa kahteen ryhmään.

32 Ensimmäinen kaivosryhmä sijaitsee Sil-joen ja Villablinon kunnan pohjoispuolella (jäljempänä yhdessä pohjoisen kaivokset). Kaikki kaivokset sijaitsevat Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämällä alueella.

33 Kyse on ensinnäkin Feixolín-nimisestä avokaivoksesta, joka sai 1.1.1986 luvan 95,86 hehtaarin suuruista aluetta varten ja joka oli toiminnassa vuosien 2000 ja 2008 välillä. Se on tällä hetkellä ”ennallistettavana”.

34 Pohjoisen kaivoksiin kuuluu myös Ampliación de Feixolíniksi kutsuttu avokaivos, jonka hyödyntämishanke kattaa 93,9 hehtaarin kokonaispinta-alan.

35 Espanjan viranomaiset ovat määränneet 9.11.2009 tätä kaivosta koskevasta seuraamuksesta ja velvoittaneet tiettyihin toimenpiteisiin, koska kaivosta oli jo hyödynnetty 35,24 hehtaarin alueella, vaikka sille ei ollut vielä myönnetty lupaa.

36 Tämän kaivoksen hyödyntämiselle osalla hyödyntämishankkeen aluetta eli 39,62 hehtaarilla annettiin kuitenkin lupa 11.6.2009. Toimenpiteisiin tämän hyödyntämisen ympäristövaikutusten rajoittamiseksi ja kompensoimiseksi velvoitettiin 7.10.2009.

37 Kolmas pohjoisen kaivos on nimeltään Fonfría. Se peittää 350 hehtaarin suuruisen alueen, ja sille myönnettiin lupa 21.7.1999. Hiiltä louhittiin tällä alueella vuoden 2001 tammikuusta vuoden 2010 joulukuuhun saakka.

38 Muut avohiilikaivokset, joita tämä menettely koskee, sijaitsevat Sil-joen eteläpuolella ja Villaseca de Lacianan kunnan lounaisosassa (jäljempänä yhdessä etelän kaivokset).

39 Kyse on ensinnäkin kaivoskokonaisuudesta, jonka nimi on Salguero-Prégame-Valdesegadas ja joka ulottuu 196 hehtaarin alueelle. Näille kaivoksille myönnettiin luvat 1984–2002. Suurinta osaa niistä ei ole enää hyödynnetty vuoden 2002 jälkeen. Tällä hetkellä niitä lähinnä ”ennallistetaan”.

40 Seuraavaksi on mainittava Nueva Julia -niminen kaivos, joka sai luvan 16.9.2003 yhteensä 405 hehtaarin alueelle ja jota on hyödynnetty vuodesta 2006 lähtien.

41 Ladronesiksi kutsuttu kaivos sai puolestaan luvan 24.12.2003 yhteensä 117 hehtaarin alueelle. Sen hyödyntämistä ei ole vielä aloitettu.

42 Nämä etelän kaivokset sijaitsevat kaikki toistensa vieressä. Näistä kaivoksista ainoastaan Ladronesin kaivos sijaitsee Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämällä alueella; muut kaivokset sijaitsevat kyseisen alueen ulkorajalla.

43 Koska komissio katsoi, että Espanjan viranomaiset eivät olleet noudattaneet direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, eivätkä luontodirektiivin mukaisia velvoitteitaan näiden kaivosten osalta, se lähetti 18.7.2003 kyseisten viranomaisten toimittamat tiedot tutkittuaan Espanjan kuningaskunnalle virallisen huomautuksen.

44 Koska komissio katsoi muun muassa, että ympäristövaikutusten arvioinnissa ei otettu riittävästi huomioon ruskeakarhulle aiheutuvia mahdollisia häiriöitä ja että kaivosten yhteisvaikutuksia ei ollut otettu riittävästi huomioon, se lähetti 22.12.2004 Espanjan kuningaskunnan viralliseen huomautukseen esittämät huomautukset tutkittuaan tälle jäsenvaltiolle perustellun lausunnon.

45 Espanjan kuningaskunta esitti vastauksena muun muassa kertomuksen, jossa tutkittiin eri hankkeiden vaikutuksia ja ehdotettiin alueen suojelutoimenpiteitä (jäljempänä vuoden 2005 kertomus).

46 Muun muassa edellä mainituissa asioissa Dragaggi ym. ja Bund Naturschutz in Bayern ym. annettujen tuomioiden huomioimiseksi komissio lähetti 29.2.2008 Espanjan kuningaskunnalle täydentävän virallisen huomautuksen.

47 Espanjan kuningaskunta vastasi 7.5.2008 päivätyllä kirjeellä, vetosi muun muassa siihen, etteivät avokaivokset aiheuta merkittäviä häiriöitä ympäristölle, ja ilmoitti aikeestaan laatia strateginen suunnitelma, jonka avulla avokaivostoiminnan jatkaminen

Alto Silin alueella saatettaisiin yhteisön oikeudessa vahvistetun suojelukohteiden suojelujärjestelmän mukaiseksi.

48 Komissio lähetti 1.12.2008 täydentävän perustellun lausunnon, jossa se toisti täydentävään viralliseen huomautukseen sisältyneet väitteensä ja kehotti Espanjan kuningaskuntaa noudattamaan kyseistä lausuntoa kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta.

49 Komissio katsoi muun muassa Espanjan kuningaskunnan vastauksena täydentävään perusteltuun lausuntoon toimittamat huomautukset ja asiakirjat huomioiden, ettei tilanne ollut edelleenkään tyydyttävä, ja nosti käsiteltävänä olevan kanteen.

Asian selvittämistoimesta määräämistä ja toissijaisesti suullisen käsittelyn uudelleen aloittamista koskeva pyyntö

50 Espanjan kuningaskunta pyysi unionin tuomioistuimen kirjaamoon 15.7.2011 toimittamallaan asiakirjalla kyseistä tuomioistuinta määräämään asian selvittämistoimesta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 60 artiklan mukaisesti ja toissijaisesti aloittamaan suullisen käsittelyn uudelleen kyseisen työjärjestyksen 61 artiklan mukaisesti.

51 Pyyntönsä tueksi Espanjan kuningaskunta väittää, että toisin kuin julkisasiamies katsoi ratkaisuehdotuksessaan, asiakirja-aineistosta ei ilmene, että Ampliación de Feixolínin ja Ladronesin avohiilikaivoksia olisi jo hyödynnetty, minkä kyseinen jäsenvaltio väittää sitä paitsi jo todenneensa vastineessaan ja vastauksessaan.

52 Espanjan kuningaskunnan mukaan kyseessä on virheellinen tosiseikkoja koskeva lähtökohta, johon julkisasiamiehen analyysissä tukeudutaan.

53 Espanjan kuningaskunta pyytää unionin tuomioistuimelta saada esittää uusia todisteita, jotka koskevat Ampliación de Feixolínin ja Ladronesin avokaivosten tosiasiallista tilannetta, ja toissijaisesti tätä aloittamaan uudelleen suullisen käsittelyn.

54 Tästä on todettava ensiksi, että asiakirja-aineistosta ja erityisesti taulukosta, jonka otsikkona on ”Toiminnassa olevat kaivokset” ja joka esitetään vuoden 2005 kertomuksen sivulla 50, ilmenee, että Ampliación de Feixolínin avokaivosta oli toki hyödynnetty tietyssä määrin, ja tämä hyödyntäminen oli johtanut luontotyyppien tuhoamiseen ja muun muassa 19,9 hehtaarin tuhoamiseen luontotyypin 9230 (Galician ja Portugalin *Quercus robur-* ja *Quercus pyrenaica* -metsät) tapauksessa. Vaikka asiakirja-aineistosta ilmenee, että 9.11.2009 tehdyllä päätöksellä tämän kaivoksen toiminnanharjoittajaa velvoitettiin päättämään sen hyödyntäminen ja tälle määrättiin seuraamuksia ilman ennakkolupaa tapahtuneesta hyödyntämisestä, on kuitenkin niin, että tätä hyödyntämistä todella tapahtui 35,24 hehtaarin alueella. Tämä vahvistetaan sitä paitsi alueelle tehtyä vierailua koskevassa kertomuksessa, jonka Espanjan kuningaskunta esittää vastauksensa liitteenä ja jossa vahvistetaan, että vaikka kyseisellä alueella ei vaikuteta louhitun hiiltä, muu toiminta alueella johti kasvillisuuden tuhoutumiseen.

55 Toiseksi – ja toisin kuin Espanjan kuningaskunta väittää – julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksesta ei ilmene, että tämän päätelmät perustuivat siihen, että Ladronesin avokaivosta oli jo hyödynnetty. Komission tätä kaivosta koskevat väitteet, joita julkiasiamies tutki, koskevat päinvastoin puutteita, joita kaivoksen hyödyntämishankkeen ympäristövaikutusten arviointiin väitetään sisältyvän. Toisin kuin muut väitteet

nämä väitteet koskevat siis kyseisen kaivoksen lupamenettelyä eivätkä mahdollista tämän kaivosalueen hyödyntämistoimintaa luvan saamisen jälkeen.

56 Espanjan kuningaskunnan pyytämää asian selvittämistoimea ei näin ollen ole syytä määrätä.

57 Toissijaisesti esitetystä pyynnöstä, joka koskee suullisen käsittelyn aloittamista uudelleen, on muistutettava, että unionin tuomioistuin voi omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta taikka myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudestaan, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (ks. mm. asia C-210/06, Cartesio, tuomio 16.12.2008, Kok., s. I-9641, 46 kohta ja asia C-306/08, komissio v. Espanja, tuomio 26.5.2011, Kok., s. I-4541, 60 kohta).

58 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä ei sen sijaan määrätä asianosaisten mahdollisuudesta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (ks. mm. em. asia komissio v. Espanja, tuomion 61 kohta).

59 Unionin tuomioistuin katsoo tässä asiassa julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on käytettävissään kaikki sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisemiseen tarvittavat seikat ja että asiaa ei tarvitse tutkia sellaisen argumentin perusteella, josta asianosaisilla ei ole ollut tilaisuutta lausua. Suullista käsittelyä ei näin ollen ole syytä määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Kanne

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 ja 3 artiklan sekä 5 artiklan 1 ja 3 kohdan noudattamatta jättämistä, kun on kyse Fonfrían, Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinneista

Asianosaisten lausumat

60 Ensimmäisellä kanneperusteellaan komissio väittää, että Fonfrían, Nueva Julian ja Ladronesin kaivoksia koskevissa ympäristövaikutusten arvioinneissa oli huomattavia aukkoja, minkä vuoksi arvioinnit ovat puutteellisia ja ristiriidassa direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, kanssa.

61 Komissio viittaa kyseisen direktiivin liitteessä IV olevaan 4 kohtaan ja erityisesti kyseisessä kohdassa olevaa käsitettä ”kuvaus” koskevaan huomautukseen, jonka mukaan kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluviin hankkeisiin on liitettävä sellainen kuvaus niiden merkittävistä ympäristövaikutuksista, joka käsittää niiden ”suorat vaikutukset, myös epäsuorat, – –, kumuloituvat, lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin pysyvät ja väliaikaiset – – vaikutukset”.

62 Se päättelee tästä, että käsiteltävänä olevassa asiassa asianomaisten kaivosten hyödyntämishankkeiden ympäristövaikutusten arviointeihin oli sisällyttävä analyysi merkittävistä kumuloituvista vaikutuksista, joita useiden samanaikaisesti Lacianan laaksossa hyödynnettävien avokaivosten läheisyydestä saattoi aiheutua. Vuoden 2005

kertomuksessa kuitenkin vahvistettiin komission mukaan, että tällaista analyysiä ei ollut suoritettu ennen luvan myöntämistä asianomaisille kolmelle kaivokselle.

63 Komissio toteaa lisäksi tämän kanneperusteen kohteena olevien kolmen kaivoksen ympäristövaikutusten arviointien seuraavat nimenomaiset puutteet:

– Fonfrían kaivoksen alkuperäisessä arvioinnissa ei ole mitään, mikä osoittaisi, että metsolle aiheutuvat mahdolliset häiriöt olisi arvioitu, vaikka viranomaiset olivat tietoisia tämän lajin esiintymisestä soidinpaikalla, joka sijaitsee kaivoksen louhinta-alueen lähistöllä. Tämän lisäksi vuoden 2005 kertomuksessa väitetään komission mukaan lisäselvityksittä, että tämä kaivos sijaitsee ruskeakarhun elvyttämissuunnitelman kattamalla alueella

– vaikka Ladronesin kaivos sijaitsee hyvin lähellä metson soidinpaikkoja, minkä vuoksi luokittelu kriittiseksi alueeksi kyseisen lajin elvyttämissuunnitelman kattamalla alueella on oikeutettua, mistään ei ilmene, että tämä esiintyminen olisi otettu huomioon tätä kaivosta koskevassa alkuperäisessä arvioinnissa. Ruskeakarhun osalta tämä arviointi rajoittui toteamukseen siitä, että kaivos sijaitsee kyseisen lajin elvyttämissuunnitelman kattamalla alueella, mutta sille ei aiheudu merkittäviä häiriöitä, koska kaivos ”ei vahingoita mitään kriittistä aluetta eikä aiheuta kulkemista estävää vaikutusta eri ydinryhmien välille”, ja

– Nueva Julian kaivoksen arvioinnissa ei ole mitään tietoja kahdesta ongelmallisimmasta lajista eli metsosta ja ruskeakarhusta. On ilmeistä, että tämän yhteisön

tärkeänä pitämän alueen ulkopuolella sijaitsevan kaivoksen vaikutukset voidaan tuntea usean kilometrin etäisyydellä, minkä vuoksi niistä voi aiheutua seurauksia elinympäristöille ja lajeille yhteisön tärkeänä pitämällä alueella. Vaikuttaa siltä, että tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan otettu huomioon.

64 Espanjan kuningaskunta väittää ensiksi direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä IV olevassa 4 kohdassa esiintyvän käsitteen ”kuvaus” tulkinnasta, että konditionaalin käyttäminen tätä kohtaa koskevassa huomautuksessa siten, että siinä todetaan, että ”kuvauksen olisi käsitettävä”, merkitsee sitä, että edellytetyssä kuvauksessa ei välttämättä tarvitse mainita eri hankkeiden kumuloituvia ympäristövaikutuksia, vaan on yksinomaan toivottavaa, että siinä on tällainen kuvaus. Direktiivin muissa kieliversioissa käytetty muotoilu vahvistaa Espanjan kuningaskunnan mukaan tämän tulkinnan.

65 Kyseisen jäsenvaltion mukaan tällaista kumuloituvien vaikutusten kuvausta ei käsiteltävänä olevassa asiassa edellytetä myöskään siksi, että asianomaisille kaivoksille annettiin luvat hyvin eri ajanjaksoina ja yhteisön tärkeänä pitämät alueet, joihin ne vaikuttavat, ovat myös erilaisia.

66 Kyseisen jäsenvaltion mukaan vuoden 2005 kertomuksessa on joka tapauksessa yksityiskohtainen arviointi kunkin asianomaisen kaivoksen mahdollisista vaikutuksista ja kumuloituvista vaikutuksista, joita niillä voi yhdessä muiden kaivosten kanssa olla.

67 Vuoden 2005 kertomuksessa katsottiin Fonfrían kaivoksesta kumuloituvien vaikutusten kuvaamisen jälkeen, että minkäänlaista merkittävää häiriötä suojelluille lajeille yhteisön tärkeänä pitämällä alueella ei ollut.

68 Tilanne on Espanjan kuningaskunnan mukaan sama Nueva Julian kaivoksen osalta. Asianomaisten kaivosten ja hankkeiden kumuloituvien ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen vuoden 2005 kertomuksessa katsottiin sen mukaan ruskeakarhusta, että yhdellekään kriittiselle alueelle tai käytäväalueelle ei aiheutuisi häiriötä, joten hankkeella ei olisi merkittävää vaikutusta kyseiseen lajiin.

69 Erityissuojelualueella ja näin ollen Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämällä alueella suojelluista lintulajeista Espanjan kuningaskunta väittää, että mitään lajia ei ole häiritty merkittävästi. Ladronesin kaivoksesta vuoden 2005 kertomuksessa katsottiin Espanjan kuningaskunnan mukaan, että merkittävää vaikutusta luontotyyppiin 4020, joka on tunnistettu metson ensisijaisesti suojeltavaksi elinympäristöksi tämän lajin elvyttämissuunnitelmassa, ei ollut.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

70 Ensinnäkin komission ensimmäisestä kanneperusteesta Fonfrían avohiilikaivoksen hyödyntämishankkeen osalta on todettava, että direktiivin 97/11 3 artiklan 2 kohdan perusteella direktiivin 85/337, sellaisena kuin se oli ennen direktiivillä 97/11 tehtyjä muutoksia, säännöksiä sovelletaan edelleen lupahakemuksiin, jotka on tehty ennen kyseisen 3 artiklan 1 kohdassa vahvistetun määräajan päättymistä eli ennen 14.3.1999.

71 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Fonfrían kaivoshanketta koskeva lupahakemus tehtiin 11.3.1998.

72 Unionin tuomioistuin ei näin ollen voi hyväksyä komission vaatimusta ja todeta, että direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, säännöksiä on tämän hankkeen osalta rikottu.

73 Komission tätä hanketta koskevaa kanneperustetta ei sitä paitsi voida ymmärtää siten, että se koskisi sen toteamista, että direktiiviä 85/337, sellaisena kuin se oli ennen direktiivillä 97/11 tehtyjä muutoksia, olisi rikottu.

74 Tilanne on sitäkin suuremmalla syyllä tämä, koska tietyillä direktiivillä 97/11 tehdyillä muutoksilla on suoraan merkitystä sen arvioimisessa, onko tämä kanneperuste perusteltu. Näin on erityisesti direktiivin 85/337 liitteessä I olevaan 19 kohtaan tehdyn sen lisäyksen osalta, joka koskee mainintaa avokaivoksista, joiden pinta-ala on yli 25 hehtaaria, mikä tarkoittaa, että ne on ehdottomasti arvioitava direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti ainoastaan, jos ne koskevat 14.3.1999 jälkeen tehtyjä lupahakemuksia.

75 Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hylättävä siltä osin kuin se koskee Fonfrían kaivosta.

76 Toiseksi on tarkasteltava kysymystä siitä, ovatko direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti toteutetut Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoshankkeita koskevat ympäristövaikutusten arvioinnit käsiteltävänä olevassa asiassa riittämättömiä, kuten komissio väittää, koska ne eivät sisällä arviointia kumuloituvista ympäristövaikutuksista, joita näillä hankkeilla ja muilla kaivoksilla eli esimerkiksi toiminnassa olevilla tai luvan saaneilla tai luvan saamassa olevilla avohiilikaivoksilla voi olla.

77 Tästä on todettava, että toisin kuin Espanjan kuningaskunta väittää, konditionaalin käytöstä direktiivin 85/337 liitteessä IV olevaan 4 kohtaan liittyvässä huomautuksessa, jossa todetaan, että ”kuvauksen olisi käsitettävä –– hankkeen –– kumuloituvat

– – vaikutukset”, ei voida päätellä, että ympäristövaikutusten arvioinnin ei tarvitse välttämättä koskea eri hankkeiden kumuloituvia ympäristövaikutuksia vaan että tällainen analyysi on yksinomaan suotava.

78 Tämän ympäristövaikutusten arviointivelvollisuuden laajuus perustuu direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 3 artiklaan, jonka mukaan ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla, kussakin yksittäistapauksessa ja 4–11 artiklan mukaisesti hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset ihmisiin, eläimiin ja kasveihin, maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan, kiinteään ja irtaimeen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä näiden tekijöiden vuorovaikutukseen.

79 Kun otetaan huomioon, että direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, soveltamisala on laaja ja että sen tarkoitus on laaja, mikä ilmenee sen 1 artiklan 2 kohdasta, 2 artiklan 1 kohdasta ja 3 artiklasta (ks. vastaavasti asia C-72/95, Kraaijeveld ym., tuomio 24.10.1996, Kok., s. I-5403, 30 ja 31 kohta), pelkästään siitä, että konditionaalin käytön täsmällisestä merkityksestä ilmaisussa ”kuvauksen olisi käsitettävä” direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä IV olevaan 4 kohtaan liittyvässä huomautuksessa on epävarmuutta, ei voi seurata, että direktiivin 3 artiklaa ei tulkittaisi laajasti, vaikka konditionaalia käytetään myös muissa kyseisen direktiivin kieliversioissa.

80 Tämä artikla on siis ymmärrettävä siten, että koska ympäristövaikutusten arvioinnissa on muun muassa tunnistettava, kuvattava ja arvioitava tarkoituksenmukaisella tavalla hankkeen epäsuorat vaikutukset, tähän arviointiin on myös sisällyttävä niiden kumuloituvien ympäristövaikutusten analyysi, joita tällä hankkeella voi olla, jos sitä

tarkastellaan yhdessä muiden hankkeiden kanssa, koska tällainen analyysi on tarpeen sen varmistamiseksi, että arvioinnin yhteydessä tutkitaan asianomaisen hankkeen kaikki merkittävät ympäristövaikutukset.

81 Espanjan kuningaskunta väittää, että käsiteltävänä olevassa asiassa velvollisuutta tällaiseen kumuloituvien vaikutusten arviointiin ei ollut, koska asianomaiset kaivokset sijaitsevat kaukana toisistaan ja niille on annettu luvat hyvin erilaisina ajanjaksoina.

82 Asiakirja-aineistosta ei kuitenkaan ilmene, että tilanne olisi tämä erityisesti Nueva Julian ja Ladronesin hankkeiden osalta, koska nämä etelän kaivokset sijaitsevat lähellä tosiaan ja niiden lupamenettelyt suoritettiin samanaikaisesti.

83 Lisäksi on niin, että vaikka vuoden 2005 kertomuksessa olisi tällainen kumuloituvien vaikutusten analyysi, kuten Espanjan kuningaskunta väittää, tällä kertomuksella ei voida korjata tämän analyysin puuttumista alkuperäisestä arviointimenettelystä, koska direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että arviointi edeltää hankkeen hyväksymistä.

84 Kolmanneksi on tutkittava, onko Nueva Julian ja Ladronesin avohiilikaivoshankkeiden mahdollisia ja erityisiä vaikutuksia metsoon ja ruskeakarhuun tutkittu riittämättömästi näitä hankkeita koskevissa ympäristövaikutusten arvioinneissa, kuten komissio esittää.

85 Ensiksi on todettava Nueva Julian kaivoshankkeesta, että 25.8.2003 tehdyssä ympäristövaikutusten arvioinnissa mainitaan yksinomaan tämän hankkeen vaikutus tiettyihin sammakkoeläimiin. Tähän arviointiin ei sisälly viitteitä siitä, että kyseisen hankkeen vaikutukset ruskeakarhuun ja metsoon olisi todella arvioitu.

86 Kyseisen hankkeen vaikutukset näihin lajeihin oli kuitenkin analysoitava, koska yhtäältä Espanjan viranomaiset tiesivät väistämättä, että Alto Silin alueella esiintyi kyseisiä lajeja. Espanjan kuningaskunta oli nimittäin ehdottanut vuonna 1998 Alto Silin alueen luokittelua yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi muun muassa siksi, että kyseiset kaksi lajia esiintyvät sillä, ja tämä sama jäsenvaltio oli luokitellut kyseisen alueen erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien, koska metso esiintyi sillä.

87 Toisaalta on niin, että vaikka tämä kaivos sijaitsee yhteisön tärkeänä pitämän alueen ulkopuolella, on kiistatonta, että se on kyseisen alueen välittömässä läheisyydessä, joten on mahdollista, että kaivoksella on vaikutuksia alueeseen.

88 Tällainen analyysi oli sitäkin tarpeellisempi, kun otetaan huomioon se, että Alto Silin aluetta koskevassa vakiotietolomakkeessa, jonka Espanjan kuningaskunta toimitti komissiolle, kun kyseistä aluetta ehdotettiin luokiteltavaksi yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, kyseinen jäsenvaltio oli todennut, että alueen haavoittuvuus johtui pohjimmiltaan avokaivoksista.

89 Ladronesin avohiilikaivoshankkeesta on todettava seuraavaksi, että 9.10.2003 päivätyssä ympäristövaikutuksia koskevassa lausunnossa mainitaan, että ruskeakarhu esiintyy yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi ehdotetulla Alto Silin alueella, mutta päätellään, että kaivos aiheuttaa vain vähäisiä tälle lajille suotuisien elinympäristöjen menetyksiä, että se ei vaikuta yhteenkään lajille kriittiseen alueeseen ja että se ei aiheuta ”kulkemista estävää vaikutusta” eri ydinryhmien välille, kuten 5.6.2001 päivätystä kertomuksesta ilmenee.

90 Tästä on todettava, että komissio ei esitä ruskeakarhun osalta ensimmäistäkään asiakirjaa, jolla voitaisiin kyseenalaistaa hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin asianmukaisuus.

91 Kyseisessä ympäristövaikutuksia koskevassa lausunnossa todetaan metsosta, että ympäristönsuojeluyhdistyksen edustaja oli muun muassa todennut hankkeen mahdollisen vaikutuksen kyseiseen lajiin, että hankkeen toteuttaja oli kiistänyt tämän väitteen ja että sitä oli tutkittu ja arvioitu tyydyttävällä tavalla. Kyseisestä lausunnosta tai muista Espanjan kuningaskunnan toimittamista asiakirjoista ei kuitenkaan ilmene, että hankkeen vaikutukset metsoon olisi todella arvioitu. Tämän tuomion 86 ja 88 kohdassa jo esitetyistä syistä hankkeen vaikutukset kyseiseen lajiin oli kuitenkin ehdottomasti arvioitava.

92 On näin ollen katsottava, että tämä arviointi ei ollut riittävä metson osalta.

93 Lopuksi on todettava, että Nueva Julian ja Ladronesin kaivoshankkeita koskevissa ympäristövaikutusten arvioinneissa tällä tavoin todettuja puutteita ei voida katsoa korjatun vuoden 2005 kertomuksella, koska – kuten tämän tuomion 83 kohdassa jo muistutettiin – direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että arviointi edeltää hankkeen hyväksymistä.

94 Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hyväksyttävä siltä osin kuin se koskee sen toteamista, että direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 ja 3 artiklaa sekä 5 artiklan 1 ja 3 kohtaa ei ole noudatettu, kun on kyse Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoshankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, paitsi tämän jälkimmäisen hankkeen yhteydessä ruskeakarhun osalta.

Toinen kanneperuste, joka koskee luontodirektiivin 6 artiklan 2–4 kohdan noudattamatta jättämistä metson osalta, sellaisena kuin sitä on suojeltu sen jälkeen, kun Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien

Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa

– Asianosaisten lausumat

95 Komissio väittää, että kun Espanjan kuningaskunta antoi luvat Nueva Julian ja Ladronesin kaivoksille, se rikkoi luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa, kun otetaan huomioon se, miten metsoa on pitänyt suojella sen jälkeen, kun Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien.

96 Espanjan kuningaskunta väittää, että kyseisten kaivoshankkeiden arvioinneissa arvioidaan riittävästi näiden hankkeiden mahdolliset vaikutukset metsoon.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

97 Luontodirektiivin 7 artiklan mukaan kyseisen direktiivin 6 artiklan 2–4 kohdalla korvataan lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäinen virke luontodirektiivin voimaantulopäivästä alkaen tai jäsenvaltion lintudirektiivin mukaisesti tekemän

suojelualueeksi osoittamisen päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi (ks. mm. asia C-418/04, komissio v. Irlanti, tuomio 13.12.2007, Kok., s. I-10947, 173 kohta).

98 Käsiteltävänä olevassa asiassa kanneperustetta, joka koskee sen arvioimista, millaisia vaikutuksia Nueva Julian ja Ladronesin hankkeilla on lajeihin, joita suojellaan Alto Silin erityissuojelualueella – ja erityisesti metsoon –, on siis tutkittava luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohdan säännösten perusteella, kun on kyse näistä hankkeista, joiden osalta on kiistatonta, että niitä koskevat lupahakemukset tehtiin sen jälkeen, kun Alto Silin alue oli luokiteltu erityissuojelualueeksi.

99 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan perusteella suunnitelmasta tai hankkeesta kyseessä olevalle alueelle aiheutuvien vaikutusten asianmukainen arviointi merkitsee sitä, että ennen sen hyväksymistä on alaa koskeva paras tieteellinen tieto huomioon ottaen yksilöitävä suunnitelman tai hankkeen kaikki sellaiset näkökohdat, jotka voivat yksinään tai yhdistettyinä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa vaikuttaa tämän alueen suojelutavoitteisiin. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat hyväksyä toiminnan suojellulla alueella vain varmistuttuaan siitä, että se ei vaikuta haitallisesti kyseisen alueen koskemattomuuteen. Näin on silloin, kun ei ole olemassa mitään tieteelliseltä kannalta järkevää epäilyä tällaisten vaikutusten aiheutumatta jäämisestä (ks. mm. em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 243 kohta).

100 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan perusteella tehtyä arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos siinä on aukkoja ja jos siinä ei ole täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voitaisiin hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäilys asianomaisella erityissuojelualueella suunniteltujen töiden vaikutuksista (ks. vastaavasti asia C-304/05, komissio v. Italia, tuomio 20.9.2007, Kok., s. I-7495, 69 kohta).

101 Käsiteltävänä olevassa asiassa metson suojelu on selvästi suojelutavoite, joka sai Espanjan kuningaskunnan luokittelemaan Alto Silin alueen erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien.

102 On lisäksi muistutettava, että kansalliset viranomaiset olivat todenneet ehdottaessaan vuonna 1998 kyseisen alueen luokittelemista yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, että sillä esiintyvällä metsopopulaatiolla oli alueellista ja jopa kansallista merkitystä ja että kyseisen alueen haavoittuvuus johtui pohjimmiltaan avokaivoksista.

103 Kuten ensimmäistä kanneperustetta, joka koski direktiiviä 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, tarkasteltaessa erityisesti tämän tuomion 76–93 kohdassa jo todettiin, ympäristövaikutusten arviointeihin, jotka suoritettiin ennen Nueva Julian ja Ladronesin kaivoshankkeiden hyväksymistä, ei sisälly minkäänlaista eri kaivosten metsolle aiheuttamien mahdollisten kumuloituvien vaikutusten analyysiä, vaikka tässä tapauksessa edellytettiin tällaista analyysiä. Kyseisissä arvioinneissa ei myöskään ole riittäviä seikkoja, joiden perusteella voitaisiin selvittää, onko kyseisten kaivosten vaikutukset Alto Silin erityissuojelualueella esiintyvään metsopopulaatioon todella arvioitu.

104 Vuoden 2005 kertomuksella ei lisäksi voida korjata kyseisiä puutteita, koska se laadittiin sen jälkeen, kun edellä mainituille hankkeille oli myönnetty lupa, eikä sitä siis voida pitää merkityksellisenä luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Italia, tuomion 72 kohta).

105 Tästä seuraa, että arviointeja, jotka koskevat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoshankkeita, ei voida pitää asianmukaisina, koska niissä on aukkoja ja koska niihin ei sisälly täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voitaisiin hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäilys kyseisten hankkeiden vaikutuksista

Alto Silin erityissuojelualueeseen ja erityisesti metsopopulaatioon, jonka suojelu on yksi kyseisen alueen tavoitteista.

106 Ei näin ollen voida katsoa, että ennen lupien myöntämistä kyseisille kaivoksille on alaa koskeva paras tieteellinen tieto huomioon ottaen tunnistettu suunnitelman tai hankkeen kaikki näkökohdat, jotka voivat yksinään tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa vaikuttaa Alto Silin alueen suojelutavoitteisiin.

107 Kyseisistä arvioinneista ei tässä tilanteessa ilmene, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset olisivat voineet saada varmuuden siitä, että kyseiset kaivokset eivät vaikuta haitallisesti alueen koskemattomuuteen.

108 Tästä seuraa, että kyseisten hankkeiden luvat eivät olleet luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisia.

109 Espanjan kuningaskunnalle, joka vetoaa kaivostoiminnan tärkeyteen paikallistaloudelle, on muistutettava, että vaikka tämä seikka voi olla luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, kyseistä säännöstä voidaan soveltaa vasta sen jälkeen, kun suunnitelman tai hankkeen vaikutukset on tutkittu tämän direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Näiden vaikutusten tunteminen asianomaisen alueen suojelutavoitteiden kannalta on välttämätön edellytys direktiivin 6 artiklan 4 kohdan soveltamiselle, koska muussa tapauksessa kyseessä olevan poikkeussäännöksen soveltamisedellytyksiä ei voida tutkia. Mahdollisten erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavien syiden sekä vähemmän haitallisten vaihtoehtojen olemassaolon tutkiminen nimittäin edellyttää niiden vertaamista asianomaisen suunnitelman tai hankkeen alueelle aiheuttamaan vahinkoon. Lisäksi mahdollisten korvaavien toimenpiteiden luonteen määrittäminen edellyttää, että kyseiseen alueeseen kohdistuva vahinko voidaan määrittää täsmällisesti (em. asia komissio v. Italia, tuomion 83 kohta).

110 Edellä esitetystä seuraa, että kansallisilla viranomaisilla ei ollut käytössään näitä tietoja, kun päätökset asianomaisten lupien myöntämisestä tehtiin. Tämän vuoksi kyseiset luvat eivät voi perustua luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaan.

111 Luvat eivät näin ollen olleet luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdan mukaisia.

112 Tässä tilanteessa toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on katsottava perustelluksi.

Toisen kanneperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

113 Komissio moittii Espanjan kuningaskuntaa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan rikkomisesta, koska kyseinen jäsenvaltio ei sen mukaan toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä estääkseen sen, että Feixolínin, Fonfrían, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian avokaivosten hyödyntäminen vaikutti vuoden 2000 tammikuun, josta lähtien Alto Silin alue on luokiteltu erityissuojelualueeksi, jälkeen kyseiseen alueeseen ja erityisesti tällä erityissuojelualueella suojeltuun metsoon.

114 Se viittaa Kantabrian metson elvyttämissuunnitelmaan, joka hyväksyttiin Junte de Castilla y Leónin 15.1.2009 tekemällä päätöksellä 4/2009 (BOC y L nro 13, s. 1540). Siinä todetaan, että vuonna 1982 Kantabrian metsopopulaation suuruus oli noin 1 000 yksilöä ja että soidinpaikkojen käyttöaste oli 85 prosenttia. Vuonna 2002 kyseinen populaatio ei kuitenkaan ylittänyt 500–600 yksilön määrää, joka oli jakautunut vuorijonon kahden rinteen välille, ja soidinpaikkojen käyttöaste oli 45 prosenttia. Tämän 20 vuoden ajanjakson kuluessa puolet tästä populaatiosta esiintyi Kastilia ja Leónin itsehallintoalueella. Edellä mainitun elvyttämissuunnitelman mukaan vuonna 2005 kyseisen itsehallintoalueen populaatio oli noin 164 aikuista yksilöä ja se oli vaarassa kuolla sukupuuttoon alle 20 vuodessa.

115 Komissio väittää erityisesti, että tietyt metson soidinpaikat sijaitsevat lähellä asianomaisia kaivoksia. Tilanne on tämä niin kutsutun Robledo El Chanon soidinpaikan, joka sijaitsee Fonfrían kaivoksen lähellä ja jota käytettiin vielä vuonna 1999, osalta.

116 Vuoden 2005 kertomuksesta komissio väittää muun muassa, että päätelmä, jonka mukaan avokaivosten vaikutusta metsoon on pidettävä vähäisenä, ei ole johdonmukainen. Sen mukaan kyseisessä kertomuksessa nimittäin vahvistetaan kaivosten mahdollisesti aiheuttamien ”muiden kuin paikallisten” vaikutusten vaara ja suljetaan pois se lajin suojelun kannalta kuitenkin merkittävä mahdollisuus, että hylättyä elinympäristöä voidaan käyttää uudelleen, jos sen laatu tämän sallii.

117 Se väittää myös, että tieteellisistä tutkimuksista ilmenee, että metson käytettävissä olevien erillisten metsäalueiden pirstoutuminen Alto Silin alueella on pahentunut selvästi sen mahdollisen ”kulkemista estävän vaikutuksen” vuoksi, joka perustuu usean kaivoksen samanaikaisen ja keskeytymättömän toiminnan alkamiseen.

118 Espanjan kuningaskunta myöntää, että Kantabrian metsojen määrä on pienentynyt huomattavasti, mutta toteaa, että populaatiot, jotka ovat supistuneet eniten Kastilia ja Leónin alueella, ovat populaatioita, jotka esiintyvät eniten suojelluilla alueilla eli esimerkiksi luonnonpuistoissa, kun taas Alto Silin alueella esiintyvä metsopopulaatio on Kastilia ja Leónin alueen tärkein, eikä se ole pienentynyt kuin hieman. Sen mukaan merkitystä on myös sillä, että lajin kannan pienentyminen tällä alueella on ollut huomattavampaa louhoksesta etäällä olevilla alueilla.

119 Espanjan kuningaskunta väittää myös, että alueilla, joihin avokaivokset vaikuttavat ja joita tämä kanneperuste koskee, metso esiintyy vanhastaan ja vähäisissä määrin. Kyseisillä alueilla on sen mukaan vain yksi tunnettu soidinpaikka eli Robledo El Chano, joka lajin kansallisen suojelustrategian mukaisesti on osa Kantabrian metson suojelemiseksi kriittistä aluetta. Tämä soidinpaikka on kuitenkin ollut hylättynä 80-luvun lopusta lähtien, minkä vuoksi Fonfrían kaivos ei ole voinut vaikuttaa siihen.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

120 Aluksi on tutkittava, sovelletaanko luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa Feixolínin, Fonfrían, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian avokaivostoimintaan, joka tapahtui sen jälkeen, kun Alto Silin alue oli luokiteltu erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien.

121 Ensinnäkin on todettava Nueva Julian kaivoksesta, että koska toisen kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä todettiin, että tätä kaivosta koskeva lupa myönnettiin

tavalla, joka on ristiriidassa luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan kanssa, oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseisen artiklan 2 kohdan rikkominen voidaan todeta, jos elinympäristön heikentyminen tai niiden lajien häirintä, joita varten asianomainen alue on osoitettu, on näytetty toteen (em. asia komissio v. Italia, tuomion 94 kohta).

122 Seuraavaksi on muistutettava Ampliación de Feixolínin kaivoksesta, että se, että suunnitelma tai hanke hyväksytään luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti, tekee saman artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yleisen suojelunormin samanaikaisen soveltamisen tarpeettomaksi, kun kyseessä on kyseisessä suunnitelmassa tai hankkeessa tarkoitetulla suojellulla alueella toteutettava toimi (em. asia komissio v. Irlanti, tuomion 250 kohta).

123 Tästä seuraa, että siltä osin kuin komission kritisoima Ampliación de Feixolínin kaivoksen hyödyntäminen tapahtui silloin, kun tälle hyödyntämiselle ei ollut vielä annettu lupaa, kuten tämän tuomion 35 kohdassa todettiin, kyseessä voi olla luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan rikkominen.

124 Lopuksi on todettava, että luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa sovelletaan Feixolínin, Fonfrían ja Salguero-Prégame-Valdesegadasin avokaivoksiin siitä huolimatta, että niiden hyödyntämiseen annettiin lupa, ennen kuin luontodirektiivissä säädettyä suojelujärjestelmää alettiin soveltaa Alto Silin alueeseen sen erityissuojelualueeksi luokittelun vuoksi.

125 Oikeuskäytännössä on nimittäin jo katsottu, että vaikka tällaisia hankkeita eivät koske luontodirektiivissä vahvistetut säännöt menettelystä, joka koskee etukäteistä arviointia hankkeen vaikutuksista kyseiselle alueelle, niiden toteuttaminen kuuluu kuitenkin kyseisen direktiivin 6 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan (ks. vastaavasti asia C-226/08, Stadt Papenburg, tuomio 14.1.2010, Kok., s. I-131, 48 ja 49 kohta).

126 Toiseksi kanneperusteesta, jonka mukaan Espanjan kuningaskunta ei noudattanut asianomaisten avokaivosten hyödyntämistoiminnassa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa, on muistutettava, että toiminta on tämän säännöksen mukaista ainoastaan, mikäli taataan se, että tällaisella toiminnalla ei aiheuteta minkäänlaista häiriötä, joka on omiaan vaikuttamaan merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin ja erityisesti sen suojelutavoitteisiin (ks. vastaavasti asia C-241/08, komissio v. Ranska, tuomio 4.3.2010, Kok., s. I-1697, 32 kohta).

127 Lisäksi luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan erityissuojelualueille suojelun kannalta annetun oikeudellisen aseman avulla on taattava, että kyseisillä alueilla estetään luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentyminen sekä niihin lajeihin vaikuttavat merkittävät häiriöt, joita varten kyseiset alueet on luokiteltu (ks. mm. asia C-535/07, komissio v. Itävalta, tuomio 14.10.2010, Kok., s. I-9483, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

128 Tästä seuraa, että tämä kanneperuste on perusteltu ainoastaan, jos komissio osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla, että Espanjan kuningaskunta ei ole toteuttanut asianmukaisia suojelutoimenpiteitä, joilla estetään se, että Feixolínin, Fonfrían, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian kaivostoiminta – siltä osin kuin se on tapahtunut sen jälkeen, kun Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi vuodesta 2000 lähtien – heikentää metson elinympäristöjä ja aiheuttaa sellaista häiriötä tälle lajille, joka on omiaan vaikuttamaan siihen merkittävästi, kun otetaan huomioon direktiivin tavoite, joka on kyseisen lajin suojelun varmistaminen.

129 Ensiksi on tutkittava, sijaitsevatko asianomaiset kaivokset alueilla, jotka ovat metsolle soveltuvia elinympäristöjä mutta joita tämä laji ei enää voi käyttää kyseisiä kaivoksia hyödynnettäessä tai edes niiden hyödyntämisen jälkeisen ennallistamisen aikana.

130 Komissio väittää, että tilanne on tämä erityisesti luontotyypin 9230, joka muodostuu Galician ja Portugalin *Quercus robur-* ja *Quercus pyrenaica* -metsistä, osalta.

131 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 81 ja 82 kohdassa, komissio esittää todisteita kyseisen luontotyypin tuhoutumisesta Alto Silin erityissuojelualueeksi luokittelun jälkeen yksinomaan Fonfrían kaivoksen osalta. Vuoden 2005 kertomuksesta ilmenee, että tämän hyödyntämisen, joka tapahtui vuodesta 2001 lähtien, yhteydessä todellakin tuhottiin 17,92 hehtaaria luontotyypistä 9230.

132 Espanjan kuningaskunta väittää, että tällä luontotyypin menetyksellä ei ole merkitystä metson suojelun kannalta, koska asianomaisella alueella ei ole ensimmäistäkään soidinpaikkaa.

133 Tätä argumenttia ei voida hyväksyä, koska jopa siinä tapauksessa, että tätä aluetta ei voitaisi käyttää soidinpaikkana, ei ole suljettu pois, että kyseinen laji voisi käyttää sitä elinympäristönä muihin tarkoituksiin eli muun muassa levähdys- tai talvehtimispaikkana.

134 Ei myöskään voida sulkea pois sitä, että jos kyseisellä alueella ei olisi tapahtunut tätä hyödyntämistä, viranomaisten tätä koskevien toimenpiteiden toteuttamisen jälkeen tätä aluetta olisi voitu hyödyntää soidinpaikkana.

135 On muistutettava, että erityissuojelualueiden suojelu ei saa rajoittua ihmisen aiheuttamien ulkoisten haitallisten vaikutusten ja häiriöiden torjumiseen vaan tilanteen mukaan siihen on sisällyttävä myös positiivisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on säilyttää alueen tila ja parantaa sitä (em. asia komissio v. Itävalta, tuomion 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

136 Komissio väittää toiseksi, että asianomaiset kaivokset ovat niiden aiheuttaman melun ja tärinän, jotka on havaittavissa Alto Silin erityissuojelualueella, vuoksi omiaan häiritsemään merkittävästi tällä erityissuojelualueella suojeltua metsopopulaatiota.

137 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 88 kohdassa, asiakirja-aineistosta ilmenee, että kun otetaan huomioon monien metsolle kriittisten alueiden ja asianomaisten avokaivosten välinen suhteellisen pieni etäisyys, näiden kaivosten aiheuttama melu ja tärinä voidaan havaita kyseisillä alueilla.

138 Tästä seuraa, että tämä haitta on omiaan aiheuttamaan sellaisia häiriöitä, jotka ovat omiaan vaikuttamaan merkittävästi kyseisen direktiivin tavoitteisiin ja erityisesti metson suojelutavoitteisiin.

139 Tämä pitää sitäkin suuremmalla syyllä paikkansa, koska on kiistatonta, että metso on herkkä ja erityisen vaativa laji, kun on kyse sen elinympäristöjen rauhallisuudesta ja laadusta. Asiakirja-aineistosta ilmenee myös, että eristyneisyyden ja rauhallisuuden määrä, jota tämä laji vaatii, on ensisijaisen tärkeä tekijä, koska sillä on huomattava vaikutus lajin lisääntymiskykyyn.

140 Espanjan kuningaskunta epäilee tätä ja väittää, että kyseisen lajin populaatioiden pieneneminen Alto Silin alue mukaan lukien on myös havaittavissa louhoksen ulkopuolella ja se on siellä vielä selvempää. Sen mukaan tämä vahvistetaan vuoden 2005 kertomuksessa, jonka mukaan kaivosten olemassaolon ja Kantabrian metson soidinpaikkojen hylkäämisen välillä ei ole syy-seuraussuhdetta, koska tämä jälkimmäinen ilmiö on merkittävämpi alueilla, jotka sijaitsevat kaivosten viereisten alueiden takana.

141 Pelkästään tämä seikka ei kuitenkaan estä sitä, että asianomaisten kaivosten erityissuojelualueilla aiheuttama haitta on omiaan vaikuttamaan merkittävästi kyseiseen lajiin, vaikka sen kannan pieneneminen onkin mahdollisesti ollut vielä merkittävämpää, kun on kyse sangen kaukana kyseisistä kaivoksista olevista populaatioista.

142 Luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättämisen osoittamiseksi komission ei myöskään tarvitse osoittaa syy-seuraussuhdetta kaivoksen ja metsolle aiheutuneen merkittävän häiriön välillä. Koska luontodirektiivin 6 artiklan 2 ja 3 kohdalla pyritään takaamaan sama suojelutaso, riittää, jos komissio osoittaa, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että tämä kaivos aiheuttaa merkittäviä häiriöitä kyseiselle lajille (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, tuomion 32 kohta sekä asia C-2/10, Azienda Agro-Zootecnica Franchini ja Eolica di Altamura, tuomio 21.7.2011, Kok., s. I-6561, 41 kohta).

143 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 90–92 kohdassa, asiakirja-aineistosta ilmenee joka tapauksessa, että Robledo El Chanon soidinpaikan, jota metso vielä vuonna 1999 käytti, hylkääminen perustuu Fonfrían avokaivoksen hyödyntämiseen vuodesta 2001 lähtien.

144 Tämä toteamus vahvistaa sen, että asianomaisten kaivosten hyödyntäminen ja erityisesti aiheutettu melu ja tärinä ovat omiaan aiheuttamaan merkittäviä häiriöitä kyseiselle lajille.

145 On näin ollen katsottava, että Feixolínin, Fonfrían, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian avokaivosten hyödyntämistoiminta on ristiriidassa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan kanssa sen aiheuttaman melun ja tärinän, jotka ovat omiaan vaikuttamaan merkittävästi metson suojeluun, vuoksi.

146 Komissio väittää kolmanneksi, että avokaivokset myötävaikuttavat metson alapopulaatioiden eristämiseen, koska ne tukkivat yhteyskäytäviä, jotka yhdistävät nämä alapopulaatiot muihin populaatioihin. Se viittaa joulukuussa 2004 päivättyyn kertomukseen, joka koskee kaivostoiminnan vaikutusta Kantabrian metsoon ja jonka Kantabrian metson suojelustrategiasta Espanjassa vastaavat koordinaattorit ovat laatineet ympäristöministeriölle.

147 Tästä on todettava, että tämän asiantuntijakertomuksen, jonka ovat laatineet Kantabrian metson tunnetut asiantuntijat kansallisesta ympäristöministeriöstä sekä Kastilia ja Leónin itsehallintoalueen ympäristöministeriöstä, mukaan on olemassa vaara siitä, että tällä hetkellä hyödynnettävät kaivokset, joihin Feixolínin ja Fonfrían kaivokset kuuluvat, yhdessä sellaisten hankkeiden kanssa, joita ollaan toteuttamassa välittömästi ja joihin kuuluu Ampliación de Feixolínin kaivos, muodostavat metsolle sellaisen jatkuvan itä-länsisuuntaisen esteen, joka voi johtaa tämän lajin populaatioiden ydinten eristämiseen ja myöhemmin tämän esteen eteläpuolella olevien ydinten häviämiseen.

148 Koska Espanjan kuningaskunta ei esitä todisteita, joilla tämän kertomuksen, jonka tieteellistä arvoa ei ole kiistetty, päätelmät kumottaisiin, on katsottava, että Feixolínin, Fonfrían ja Ampliación de Feixolínin kaivokset voivat aiheuttaa ”kulkemista estävän vaikutuksen”, joka on omiaan myötävaikuttamaan metson elinympäristön pirstoutumiseen ja tämän lajin tiettyjen alapopulaatioiden eristämiseen.

149 Esiin nousee kuitenkin kysymys siitä, voidaanko Espanjan kuningaskuntaa moittia näistä luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan tällä tavoin todetuista noudattamatta jättämisistä siltä osin kuin ne koskevat Ampliación de Feixolínin avokaivosta.

150 Toisin kuin muille tässä kanneperusteessa tarkoitetuille kaivoksille Ampliación de Feixolínin avokaivokselle ei nimittäin ollut annettu lupaa komission kritisoimien hyödyntämistoimien toteuttamisen aikana. Lisäksi viranomaiset määräsivät kyseisen kaivoksen toiminnanharjoittajalle seuraamuksia sen hyödyntämisestä ilman ennakkolupaa ja velvoittivat tämän päättämään hyödyntämisen.

151 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 105 kohdassa, on kuitenkin niin, että vaikka viranomaisille kerrottiin tämän kaivoksen tosiasiallisesta hyödyntämisestä ainakin vuodesta 2005 lähtien, asiakirja-aineistosta ilmenee, että ne kielsivät hyödyntämisen vasta vuoden 2009 marraskuussa saman vuoden syyskuussa suoritetun tarkastuksen jälkeen.

152 Kun Espanjan kuningaskunta siis salli ainakin neljän vuoden ajan sellaisen tilanteen jatkumisen, joka aiheutti merkittäviä häiriöitä Alto Silin erityissuojelualueelle, se jätti toteuttamatta hyvissä ajoin tarvittavat toimenpiteet näiden häiriöiden päättämiseksi. Espanjan kuningaskunnan voidaan näin ollen katsoa jättäneen todetuin tavoin noudattamatta luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa siltä osin kuin on kyse Ampliación de Feixolínin avokaivoksesta.

153 Esiin nousee lopuksi vielä kysymys siitä, voidaanko tällä tavoin todetut luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättämiset oikeuttaa sillä, että kaivostoiminta on tärkeää paikallistaloudelle, mihin Espanjan kuningaskunta vetoaa.

154 Jäsenvaltio voi nimittäin vedota tällaiseen perusteeseen luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetyssä menettelyssä. Jos kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset täyttyvät, sen soveltaminen voi johtaa sellaisen toiminnan hyväksymiseen, jota ei enää voida tarkastella kyseisen artiklan 2 kohdan valossa, kuten tämän tuomion 122 kohdassa jo muistutettiin.

155 Kuten tämän tuomion 125 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, luontodirektiivissä säädettyjä ennakkoarviointimenettelyjä ei kuitenkaan sovelleta Feixolínin ja Fonfrían kaltaisiin hankkeisiin, koska niille annettiin lupa, ennen kuin luontodirektiivissä säädettyä suojelujärjestelmää alettiin soveltaa Alto Silin alueeseen sen erityissuojelualueeksi luokittelun vuoksi.

156 Kyseisistä hankkeista on todettava, ettei voida sulkea pois sitä, että jäsenvaltio, luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädettyä poikkeusmenettelyä vastaavasti, vetoaa suunnitelman tai hankkeen, joka on omiaan vaikuttamaan merkittävästi alueen suojeluintressiin, kansallisen oikeuden mukaisessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä yleisen edun mukaiseen syyhyn ja voi – jos kyseisessä säännöksessä säädetyt aineelliset edellytykset täyttyvät – antaa luvan toiminnalle, joka ei ole tämän jälkeen enää kiellettyä kyseisen artiklan 2 kohdan perusteella.

157 Kuten tämän tuomion 109 kohdassa jo todettiin, on niin, että jotta voidaan selvittää, täyttyvätkö luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädetyt edellytykset, suunnitelman tai hankkeen vaikutukset on kuitenkin arvioitava ennakolta kyseisen direktiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

158 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että Feixolínin ja Fonfrían hankkeiden ympäristövaikutuksia kansallisen oikeuden mukaisen lupamenettelyn yhteydessä arvioitaessa ei voitu arvioida merkittäviä häiriöitä, joita nämä hankkeet ovat omiaan aiheuttamaan metsolle ja jotka todetaan tämän tuomion 131, 145 ja 148 kohdassa, koska Espanjan kuningaskunta ei ollut tunnistanut niitä ja jopa kiisti niiden olemassaolon myös unionin tuomioistuimessa käydyssä menettelyssä.

159 Tässä tilanteessa on ilmeistä, että kansallisen oikeuden mukaisessa lupamenettelyssä ei voitu selvittää luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdassa säädettyjä edellytyksiä.

160 Todettuja luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättämisiä ei näin ollen voida oikeuttaa sillä, että kaivostoiminta on tärkeää paikallistaloudelle.

Kolmas kanneperuste, joka koskee niiden velvoitteiden laiminlyöntiä, jotka luontodirektiivin perusteella aiheutuvat ehdotuksesta luokitella Alto Silin alue yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, kun on kyse Fonfrían, Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin ja Nueva Julian avokaivosten hyödyntämisestä

– Asianosaisten lausumat

161 Kolmannella kanneperusteellaan komissio moittii Espanjan kuningaskuntaa siitä, ettei tämä toteuttanut vuoden 1998 tammikuusta lähtien tarvittavia toimenpiteitä, kun on kyse hiilen louhinnasta Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían ja Nueva Julian kaivoksissa, turvatakseen ekologiset intressit, joita ehdotetulla Alto Silin alueella on kansallisella tasolla erityisesti ruskeakarhun osalta, eikä näin ollen noudattanut luontodirektiivin mukaisia velvoitteitaan, jotka täsmennetään edellä mainituissa asioissa Dragaggi ym. sekä Bund Naturschutz in Bayern ym. annetuissa tuomioissa.

162 Espanjan kuningaskunta vastaa, että se noudatti kyseisiä velvoitteita, ja huomauttaa tästä, että virallisen laskennan mukaan ruskeakarhupopulaatio on kasvanut huomattavasti kymmenen viime vuoden aikana erityisesti läntisessä ryhmässä, johon Alto Silin alue kuuluu.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

163 Luontodirektiivin mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava sellaisten alueiden, joilla on ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä ja/tai lajeja ja jotka ne ovat yksilöineet näiden merkitsemiseksi yhteisön luetteloon, osalta soveltuvat suojelutoimet alueiden ominaispiirteiden säilyttämiseksi. Jäsenvaltiot eivät saa näin ollen sallia puuttumisia, jotka voivat vakavasti vaarantaa niiden ekologiset ominaispiirteet. Näin on muun muassa silloin, kun puuttuminen voi johtaa kyseisillä alueilla esiintyvien ensisijaisesti suojeltavien lajien häviämiseen (asia C-308/08, komissio v. Espanja, tuomio 20.5.2010, Kok., s. I-4281, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

164 Käsiteltävänä olevassa asiassa on kiistatonta, että ruskeakarhu on ensisijaisesti suojeltava laji, joka esiintyy Alto Silin alueella, ja että sen suojelu oli tavoite, joka Espanjan kuningaskunnalla oli, kun se ehdotti aluetta luokiteltavaksi yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

165 Esiin nousee siis kysymys siitä, voidaanko katsoa komissio tavoin, että Fonfrían, Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin ja Nueva Julian avokaivostoiminta väliaikaista suojelua koskevan ajanjakson kuluessa vuoden 1998 tammikuun, jolloin kyseisen alueen luokittelua yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi ehdotettiin, ja vuoden 2004 joulukuun, jolloin alue todella luokiteltiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, välillä oli toimintaa, joka saattoi vaarantaa vakavasti kyseisen alueen ekologiset ominaispiirteet ja joka erityisesti ensisijaisesti suojeltavan lajin eli ruskeakarhun osalta oli vaarassa johtaa tämän lajin häviämiseen kyseiseltä alueelta.

166 Asiakirja-aineistosta ja erityisesti asiakirjoista, joihin julkisasiamies viittaa ratkaisuehdotuksensa 130 kohdassa, ilmenee tästä, että Sil-joen pohjoispuolella sijaitsevat kaivokset ja erityisesti Fonfrían ja Feixolínin kaivokset aiheuttivat häiriöitä

ruskeakarhulle erityisesti siksi, että ne loivat ”kulkemista estävän vaikutuksen” tai pahensivat sitä, mikä saattoi estää pääsyn Leitariegosin käytävään tai vaikeuttaa sitä huomattavasti, vaikka se on erittäin tärkeä pohjois-eteläsuuntainen läpikulkualue Kantabrian ruskeakarhun läntiselle populaatiolle, johon Alto Silin alueella esiintyvä ruskeakarhuryhmä kuuluu.

167 Komission esittämien todisteiden perusteella ei kuitenkaan voida katsoa, että tämä ”kulkemista estävä vaikutus” olisi vaarantanut vakavasti kyseisen alueen ekologiset ominaispiirteet erityisesti ruskeakarhun suojelun tilan osalta.

168 Kuten Espanjan kuningaskunta väitti komission tätä kiistämättä, vuosien 1998 ja 2004 välillä Kantabrian ruskeakarhun läntisen populaation, johon Alto Silin alueella esiintyvä ruskeakarhuryhmä kuuluu, demografisen kehityksen suuntaus oli selvästi positiivinen.

169 Kuten asiakirja-aineistossa vahvistetaan, on niin, että vaikka tämä populaatio taantui neljästä viiteen prosenttia vuodessa vuosina 1982–1995, se on sittemmin lisääntynyt vuosittain yhtäjaksoisesti seitsemän ja puoli prosenttia ja kasvanut noin 50–65 yksilön kokonaismäärästä 90-luvun alussa noin 100–130 yksilön kokonaismäärään vuonna 2008. Sitä pidetään tällä hetkellä uhattuna mutta elinkelpoisena populaationa. Tutkimusten mukaan Kantabrian ruskeakarhun itäinen populaatio on sen sijaan edelleen epävakaa erityisesti siksi, että se on läntiseen populaatioon nähden eristyksissä. Sitä ei ole vielä voitu elvyttää elinkelpoiseksi katsotulle tasolle, koska tähän populaatioon kuuluvien yksilöiden määrä on kasvanut vain noin 20–25 yksilöstä yhteensä noin 30 yksilöön kyseisen ajanjakson aikana.

170 Edellä esitetystä seuraa, että kun otetaan huomioon unionin tuomioistuimelle tässä menettelyssä esitetyt tieteelliset tutkimukset, jotka koskevat Kantabrian ruskeakarhun läntistä populaatiota, johon Alto Silin alueella esiintyvä ruskeakarhupopulaatio kuuluu, ei ole olemassa riittäviä todisteita siitä, että Fonfrían, Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin ja Nueva Julian avokaivostoiminta vuoden 1998 tammikuun, jolloin kyseisen alueen luokittelua yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi ehdotettiin, ja vuoden 2004 joulukuun, jolloin alue todella luokiteltiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi, välillä saattoi vaarantaa vakavasti kyseisen alueen ekologiset ominaispiirteet ja oli erityisesti ensisijaisesti suojeltavan lajin eli ruskeakarhun osalta vaarassa johtaa tämän lajin häviämiseen kyseiseltä alueelta.

171 Kolmas kanneperuste on näin ollen hylättävä.

Neljäs kanneperuste, joka koskee luontodirektiivin 6 artiklan 2–4 kohdan noudattamatta jättämistä siitä lähtien, kun Alto Silin alue luokiteltiin vuoden 2004 joulukuussa yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi

Neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa

172 Komissio väittää, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on antanut luvat Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían ja Nueva Julian avokaivoshankkeille arvioimatta ennakolta näiden hankkeiden mahdollisia vaikutuksia ja noudattamatta joka tapauksessa edellytyksiä, joiden täyttyessä kyseiset hankkeet voidaan toteuttaa niiden kielteisistä vaikutuksista huolimatta.

173 Tästä on todettava, että kaikille tässä kanneperusteessa tarkoitetuille kaivoksille myönnettiin lupa ennen vuoden 2004 joulukuuta ja siis ennen kuin Alto Silin alue luokiteltiin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi.

174 Kuten tämän tuomion 125 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, hankkeisiin, joille myönnettiin lupa ennen kuin luontodirektiivissä säädettyä suojelujärjestelmää alettiin soveltaa alueeseen, ei sovelleta säännöksiä, jotka koskevat hankkeen asianomaiselle alueelle aiheuttamien vaikutusten ennakkoarviointimenettelyä ja joista säädetään luontodirektiivissä.

175 Luontodirektiivin 6 artiklan 3 ja 4 kohtaa ei näin ollen voitu soveltaa Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían ja Nueva Julian avokaivoshankkeisiin, joten komissio ei voi moittia Espanjan kuningaskuntaa näiden säännösten noudattamatta jättämisestä.

176 Neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

Neljännen kanneperusteen toinen osa

– Asianosaisten lausumat

177 Komissio moittii Espanjan kuningaskuntaa myös siitä, ettei tämä ole toteuttanut luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan edellyttämiä toimenpiteitä Alto Silin alueen vuoden 2004 joulukuussa tapahtuneen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi luokittelun

jälkeisen Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían, Nueva Julian ja Ampliación de Feixolínin avokaivosten hyödyntämisen osalta.

178 Se väittää, että nämä kaivokset tuhosivat kyseisellä yhteisön tärkeänä pitämällä alueella suojeltuja luontotyyppejä, joihin kuuluu luontotyyppi 9230 – Galician ja Portugalin *Quercus robur-* ja *Quercus pyrenaica* -metsät –, joka on sen mukaan erityisen tärkeä ruskeakarhulle, koska tämä laji käyttää sitä usein läpikulkualueena.

179 Se väittää myös, että asianomaiset kaivokset aiheuttavat ”kulkemista estävän vaikutuksen”, joka myötävaikutti Leitariegosin käytävän, joka on tärkeä läpikulkualue Kantabrian ruskeakarhun läntiselle populaatiolle, johon Alto Silin alueella esiintyvä karhuryhmä kuuluu, sulkemiseen, mikä sen mukaan johtaa tämän populaation elinympäristön pirstoutumiseen ja tiettyjen sen ydinryhmien eristämiseen.

180 Näiden kaivosten väitetysti aiheuttama ”kulkemista estävä vaikutus” tekee komission mukaan myös vielä vaikeammaksi Kantabrian ruskeakarhun läntisen ja itäisen populaation välisen kanssakäymisen, mikä merkitsee lajin pirstoutumisen jatkumista eikä mahdollista lajin itäisen populaation elpymistä sen elinkelpoisuuden varmistamisen edellyttämissä määrin.

181 Espanjan kuningaskunta vastaa, että kaivokset sijaitsevat puuttomilla alueilla, joilla kasvaa lähinnä kanervaa ja joille ruskeakarhut eivät ole milloinkaan tulleet kasvattamaan poikasiaan, mikä ei johdu kyseisten kaivosten olemassaolosta vaan pikemminkin kasvatukseen suosiollisen elinympäristön puuttumisesta, mikä ei liity mitenkään mahdollisiin häiriöihin, joita kaivoksilla voi olla poikasten kasvatukseen.

182 Espanjan kuningaskunnan mukaan Kastilia ja Leónin itsehallintoalue on myös toteuttanut lukuisia toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan ruskeakarhun elinympäristöä ja joihin kuuluu sen elinympäristön ennalleen saattaminen Leitariegosin käytävän alueella.

183 Espanjan kuningaskunta katsoo, että vaikka Alto Silin alueen pohjoisosa on tärkeä ruskeakarhulle, kyseessä on kuitenkin alue, joka sijaitsee selvästi pohjoiseen kaivoksista yli 1800 metrin korkeudessa Asturian ja Leónin maakuntien välissä ja jossa ruskeakarhut ruokailevat keväällä ja syksyllä. Ruskeakarhut eivät siirry kyseisen alueen eteläosaan, jossa kaivokset sijaitsevat, koska elinympäristö siellä on täysin erilainen.

184 Espanjan kuningaskunta toteaa lopuksi komission väitteistä, jotka koskevat luontotyypin 9230 – Galician ja Portugalin *Quercus robur*- ja *Quercus pyrenaica* -metsät – häviämistä, että kyseessä on 17,92 hehtaarin pinta-ala Fonfrían kaivoksen osalta ja 19,90 hehtaarin pinta-ala Ampliación de Feixolínin kaivoksen osalta. Koska tämän luontotyypin kokonaispinta-ala Alto Silin alueella oli viimeisten tutkimusten mukaan 4 000 hehtaaria tai jopa 8 000 hehtaaria eikä 2 600 hehtaaria, kuten yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi luokittelua koskevassa ehdotuksessa alun perin todettiin, tämä menetys on suhteellisesti tarkasteltuna merkityksetön.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

185 Aluksi on tutkittava komission väitettä, jonka mukaan Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämällä alueella suojeltuja elinympäristöjä on luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan vastaisesti tuhottu Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi vuoden 2004 joulukuussa tapahtuneen luokittelun jälkeen.

186 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 144 ja 145 kohdassa, asiakirja-aineistosta ja erityisesti vuoden 2005 kertomuksessa esitetystä toiminnassa olevien kaivosten taulukosta ilmenee tähän liittyen, että jos Fonfrían ja Ampliación de Feixolínin kaivosten hyödyntäminen aiheutti tällä tavalla vahinkoa kyseiselle alueelle, tämä vahinko aiheutui jälkimmäisen kaivoksen osalta vuoden 2004 joulukuun jälkeen ja ainakin 19 hehtaarin alueella.

187 Komissio väittää toiseksi, että asianomaisia kaivoksia reunustavilla alueilla kaivostoiminnan melu ja tärinä aiheuttivat merkittäviä häiriöitä ruskeakarhulle, joka on yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi luokittelulla ensisijaisesti suojeltava laji.

188 Feixolín-avohiilikaivoshanketta, josta vastasi Minero Siderúrgica de Ponferrada -niminen yritys, Orallon (Villablino, León) vuorilla koskevasta 7.11.2008 tehdystä ympäristöselonteosta, joka esitetään komission kannekirjelmän liitteenä, ilmenee, että Feixolínin kaivoksen aiheuttama Kantabrian ruskeakarhun elinympäristöjen menetys Leitariegosin käytäväksi kutsutulla alueella oli merkittävää, että ruskeakarhut siirtyivät 3,5–5 kilometrin päähän alueista, joihin kaivostoiminnan melu ja tärinä vaikuttivat, ja että tämä toiminta esti ruskeakarhujen pääsyn kyseiseen käytävään, joka on pohjois-eteläsuunnassa ratkaisevan tärkeä siirtymäväylä kyseisen lajin läntiselle populaatiolle, tai vaikeutti sitä huomattavasti.

189 Tämä vahvistetaan vuoden 2005 kertomuksessa, jossa todetaan pohjoisen kaivosten eli muun muassa Feixolínin ja Fonfrían vaikutusten analyysin yhteydessä, että Leitariegosin käytävä, joka on kymmenen kilometriä leveä, on hyvin tärkeä siirtymäväylä kyseisen lajin läntiselle populaatiolle ja se mahdollistaa erityisesti yhteyden kahden hyvin tärkeän lisääntymiskykyisen ryhmän välillä.

190 Kertomuksessa todetaan, että kyseisen käytävän heikentymisen ja sulkemisen vaara on yksi Kantabrian ruskeakarhun elvyttämiseen liittyvistä pääasiallisista uhista, koska tästä voi seurata läntisen populaation pirstoutuminen kahteen alapopulaatioon ja jopa lajin jakautuminen lopulta kolmeen populaatioon.

191 Feixolínin, Fonfrían ja Ampliación de Feixolínin avokaivosten aiheuttama melu ja tärinä sekä Leitariegosin käytävän sulkeminen kyseisten kaivosten vuoksi aiheuttavat näin ollen häiriöitä Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämälle alueelle, ja nämä häiriöt ovat merkittäviä ruskeakarhun suojelemisen kannalta.

192 Koska Feixolínin ja Fonfrían avokaivoksille myönnettiin luvat, ennen kuin luontodirektiivissä säädettyä suojelujärjestelmää alettiin soveltaa Alto Silin alueeseen sen yhteisön tärkeänä pitämäksi alueeksi luokittelun vuoksi vuoden 2004 joulukuussa, esiin nousee kysymys siitä, ovatko nämä häiriöt – tämän tuomion 156 kohdassa esitetyn tavoin, kun oli kyse vahingosta, joka metsolle aiheutui kaivostoiminnasta, jolle oli myönnetty lupa ennen alueen luokittelua erityissuojelualueeksi vuonna 2000 – oikeutettavissa soveltamalla vastaavasti luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohtaa kansallisessa menettelyssä, mistä seuraisi, että asianomaista jäsenvaltiota ei voitaisi moittia kyseisen artiklan 2 kohdan rikkomisesta.

193 Espanjan kuningaskunta tukeutuu tämän osalta vuoden 2005 kertomuksessa olevaan analyysiin ja vetoaa erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin kaivosten ylläpitämiseksi eli energiatoimitusten turvaamiseen, työpaikkojen säilyttämiseen, lupien lopullisuuteen sekä sellaisten toimenpiteiden ehdottamiseen, joilla pyritään parantamaan ruskeakarhun elinympäristöä ja joita ovat esimerkiksi Leitariegosin käytävän kasvillisuutta kohentavat toimenpiteet.

194 Luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdan toisesta alakohdasta ilmenee kuitenkin, että jos kyseisellä alueella on ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi ja/tai laji, ainoat kysymykseen tulevat näkökohdat ovat sellaisia, jotka liittyvät ihmisen terveyteen tai yleiseen turvallisuuteen tai ensisijaisen tärkeisiin suotuisiin vaikutuksiin ympäristöön taikka, komission lausunnon mukaan, muihin erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottaviin syihin.

195 Tästä seuraa, että koska tämä kanneperuste koskee ruskeakarhua ensisijaisesti suojeltavana lajina, jota on vuodesta 2004 lähtien suojeltu Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämällä alueella, ja koska Espanjan kuningaskunta ei ole vedonnut sentyyppisiin seikkoihin, joita tarkoitetaan luontodirektiivin 6 artiklan 4 kohdan toisessa alakohdassa, tämän tuomion 191 kohdassa todettuja häiriöitä ei voida oikeuttaa kansallisella poikkeusmenettelyllä, joka vastaa kyseisessä säännöksessä säädettyä menettelyä.

196 Neljännen kanneperusteen toinen osa on näin ollen hyväksyttävä niiden pohjoisen kaivosten osalta, joita kanneperusteen tämä osa koskee ja jotka ovat Feixolín, Fonfría ja Ampliación de Feixolín.

197 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että

– Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 85/337, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 ja 3 artiklan eikä 5 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan,

koska se on myöntänyt luvat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi sellaisen arvioinnin suorittamista, jonka avulla voidaan asianmukaisesti tunnistaa, kuvata ja arvioida olemassa olevien avokaivoshankkeiden suorat, epäsuorat ja kumuloituvat vaikutukset, paitsi Ladronesin kaivoksen yhteydessä ruskeakarhun osalta

– Espanjan kuningaskunta ei ole vuodesta 2000 lähtien, jolloin Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi lintudirektiivin perusteella, noudattanut Alto Silin erityissuojelualueen osalta luontodirektiivin 6 artiklan 2–4 kohdan, tarkasteltuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan

  – koska se on myöntänyt luvat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi näiden hankkeiden mahdollisten vaikutusten asianmukaisen arvioinnin suorittamista ja joka tapauksessa noudattamatta edellytyksiä, joiden täyttyessä hanke voidaan toteuttaa huolimatta kyseisen hankkeen metsolle, joka on yksi niistä suojelukohteista, joiden vuoksi Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi, aiheuttamasta vaarasta ja jotka ovat vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen, erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt sekä korvaavista toimenpiteistä, joita Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyden varmistaminen edellyttää, ilmoittaminen komissiolle, ja

  – koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen ja metsolle, jonka Alto Silin alueella esiintymisen vuoksi kyseinen erityissuojelualue perustettiin, aiheutuvien merkittävien häiriöiden estämiseksi, ja

– Espanjan kuningaskunta ei ole vuoden 2004 joulukuusta lähtien noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, kun on kyse Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämästä alueesta, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia

toimenpiteitä Feixolínin, Fonfrían ja Ampliación de Feixolínin kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen ja lajeille aiheutuvien häiriöiden estämiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

198 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, unionin tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan.

199 Käsiteltävänä olevassa asiassa on otettava huomioon, että tiettyjä komission esittämiä kanneperusteita ei ole hyväksytty.

200 Espanjan kuningaskunta vastaa näin ollen omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa komission oikeudenkäyntikuluista. Komissio vastaa kolmasosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston

direktiivin 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 3.3.1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY, 2 ja 3 artiklan eikä 5 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se on myöntänyt luvat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi sellaisen arvioinnin suorittamista, jonka avulla voidaan asianmukaisesti tunnistaa, kuvata ja arvioida olemassa olevien avokaivoshankkeiden suorat, epäsuorat ja kumuloituvat vaikutukset, paitsi Ladronesin kaivoksen yhteydessä ruskeakarhun (Ursus arctos) osalta.

2) Espanjan kuningaskunta ei ole vuodesta 2000 lähtien, jolloin Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 29.7.1997 annetulla komission direktiivillä 97/49/EY, perusteella, noudattanut Alto Silin erityissuojelualueen osalta luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 2–4 kohdan, tarkasteltuna yhdessä kyseisen direktiivin 7 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan

– koska se on myöntänyt luvat Nueva Julian ja Ladronesin avokaivoksille asettamatta lupien myöntämisen edellytykseksi näiden hankkeiden mahdollisten vaikutusten asianmukaisen arvioinnin suorittamista ja joka tapauksessa noudattamatta edellytyksiä, joiden täyttyessä hanke voidaan toteuttaa huolimatta kyseisen hankkeen metsolle (*Tetrao urogallus*), joka on yksi niistä suojelukohteista, joiden vuoksi Alto Silin alue luokiteltiin erityissuojelualueeksi, aiheuttamasta vaarasta ja jotka ovat vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen, erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavat syyt sekä korvaavista toimenpiteistä, joita Natura 2000 -verkoston yleisen kokonaisuuden yhtenäisyyden varmistaminen edellyttää, ilmoittaminen komissiolle, ja

– koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä Feixolínin, Salguero-Prégame-Valdesegadasin, Fonfrían, Ampliación de Feixolínin ja Nueva Julian kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen

heikentymisen ja metsolle, jonka Alto Silin alueella esiintymisen vuoksi kyseinen erityissuojelualue perustettiin, aiheutuvien merkittävien häiriöiden estämiseksi.

3) Espanjan kuningaskunta ei ole vuoden 2004 joulukuusta lähtien noudattanut direktiivin 92/43 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, kun on kyse Alto Silin yhteisön tärkeänä pitämästä alueesta, koska se ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä Feixolínin, Fonfrían ja Ampliación de Feixolínin kaivoksista aiheutuvan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen ja lajeille aiheutuvien häiriöiden estämiseksi.

4) Kanne hylätään muilta osin.

5) Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa Euroopan komission oikeudenkäyntikuluista. Euroopan komissio vastaa kolmasosasta omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset